

Eettisiä pohdintoja

Auttamis- ja ihmistyö satuttaa joskus



Jaksamista tukevia
seikkoja

Tiimin tuki

Esihenkilö saatavilla

Tehdään yhdessä



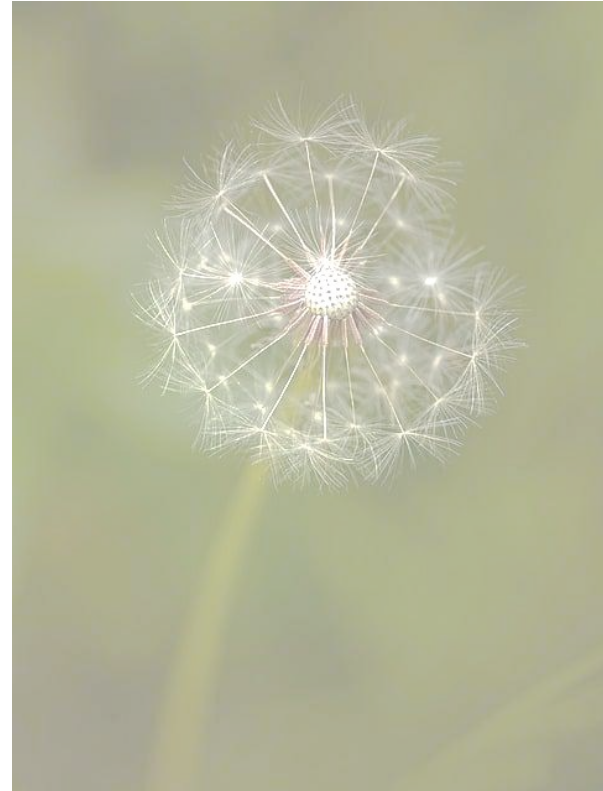
Mitä traumainformoitu orientaatio on?

Ei enää

“Mitä sinussa on vikana?”

vaan

“Mitä sinulle on tapahtunut?”



Lapsilla, joiden vanhemmista toisella on vankilatuomio

- Kaksinkertainen riski sairastua astmaan tai korkeaan verenpaineeseen
- Runsaammin migreenejä
- Unihäiriöitä

Näillä lapsilla päihteiden käyttö on hyvin yleistä, syyksi on joissain tutkimuksissa esitetty sitä, että



“Silloin mä voin ees kontrolloida jotain mun elämässä”

Suhdeperustaisen, pitkäjänteisen työn yhtenä muotona voidaan nähdä (englannista suomeksi huonosti kääntyvä)

“holding”-suhteinen työ

Holding-tyyppinen työote on työskentelyä, jossa ammattilaiset uskaltavat olla osana asiakkaan arkea, pysyvät asiakkaan elämässä ja tukevat asiakasta parempien elämänhallintakeinojen opettelussa. Holding-suhteisen työskentelyn periaatteet kumpuavat psykodynaamisesta ja sosiologisesta ajattelutavasta, joita yhdistelemällä voidaan muodostaa teoreettista pohjaa sosiaalityön käytännön työskentelyn sekä terapeutin suhteen luomiseksi.

Mitkä olisivat tärkeimmät eettiset periaatteet traumainformoidussa työssä sote-alalla?

Periaate 1: Ymmärrä trauman vaikutukset sekä asiakkaaseen että meihin itseemme

Periaate 2: Toimi turvaa ja toivoa tuoden

Periaate 3: Vältä uudelleen
traumatisoitumista

Periaate 4: Traumainformoitu orientaatio ei ole trauman hoitamista, vaan vakautumisen mahdollistamista

Periaate 5: Huomioi asiakkaan yksilöllisyys, tarvitaan herkkyyttä tunnistaa jokaisen asiakkaan tarpeet

Mitä olisi tärkeintä sisältyä lehtiseen eettisistä ohjeista?

- Yhdessä tekemisen ja yhdessä jakamisen tapa
- Varhaiskasvatukseen on tärkeä saada tätä tietoutta, pedagogisen rakkauden kulttuuria tarvitaan korostaa ja nostaa tietoisuuteen
- Tietouden levittäminen tärkeää - sisältyy trauman vaikutusten ymmärtämiseen
-

Miten suhtaudutaan näkökulmaeroihin?

Miten toimitaan, jos joku
sidosryhmä ei ole
traumainformoitu?

Mitä traumatisoituminen tekee hermostollemme?

	aivot normaalitilassa	trauman vaurioittamat aivot
amygdala (manteliumake)	taistele tai pakene-reaktio vaaran uhatessa	taistele tai pakene-reaktiolle herkistymistä, altistumista vaaran huomioimiselle
hippokampus (aivoturso)	siirtää ja prosessoi tietoa ja tapahtumia muistoiksi	säilöo muistikuvia virheellisesti ja epäjohdonmukaisesti, vaikeuttaa uuden oppimista ja mieleen painamista
prefrontal cortex (etuotsalohko)	edistynyt ajattelu, päätöksenteko, tarkoituksenmukainen käytös	toimintahäiriöt ajatusten prosessoinnissa, heikentynyt päätöksenteko, epäasialliset reaktiot eri tilanteisiin
HPA-akseli (hypotalamus-aivolisäke- lisämunuaisakseli)	vapauttaa mm. kortisolia stressitekijöiden hallitsemiseksi	yliaktiivinen kortisolin erityis johtaa epätasapainoon lisäten ahdistuksen ja stressin kokemusta



Tunnistetaan yksilön (ja yhteisön) ongelmallisten käyttäytymismallien olevankin mahdollisesti arjen epätoivoisia selviytymiskeinoja eikä ongelma itsessään.

Traumainformoitu orientaatio

- Ajattelutapa, jonka mukaan suuri joukko ihmisiä kärsii jonkinasteisesta traumatisoitumisesta.
- Tiedostetaan erityisesti trauman vaikutus kognitiivisen toiminnan kehitykselle sekä hermoston toiminnalle ja nähdään yksilön itselle vahingollinen käytös (esimerkiksi päihteiden ongelmakäyttö) epätoivoisena yrityksenä selviytyä arjesta.
- Ilmiölähtöinen tapa tarkastella ja puuttua pahoinvointiin

- Käytetään laajasti maailmalla, mm. USA, Australia, Skotlanti, Wales
- Tunnistaa satuttavien kokemusten vaikutuksen yksilöön ja yhteisöön
- Ei anna lupaa huonolle käytökselle vaikka ymmärtää syitä
- Suomessakin jo laajasti tunnustettu lastensuojelun kentällä, ei vielä riittävästi terveydenhuollossa (medikalisaatio)



Toivon näkökulma tulee vahvasti esille

Traumainformoitu orientaatio ei ole terapiaa tai kohdistu pelkästään ihmisiin joiden tiedetään olevan traumatisoituneita; se on ajattelu- ja työskentelytavan muuttamista traumainformoiduksi ja näin yksilön ja yhteisön kokonaisvaltaista hyvinvointia edistäväksi toiminnaksi



Lähisuhdeväkivallan kokijat hakeutuvat 80 % verrokkeja enemmän sosiaali- ja terveyspalveluihin.

Alle prosentti lähisuhdeväkivallan vuoksi hoitoon tulleista uhreista tunnustetaan terveydenhuollossa

Siltala, Heli: Family violence as a public health problem: Effects and costs in Finnish health care

Kiinnostuitko?

www.traumainformoitu.fi

Kiinnostuitko?

Traumainformoitu.fi sivustolta löydät paljon lisää tietoa aiheesta

Traumainformoitu Toivo -podcast hyvä johdatus traumatietoisuuteen (löydät spotifysta, youtubesta, Itunesista, www.traumainformoitu.fi sivustolta)

Facebook-ryhmä Traumainformoitu työote (ent. traumainformoitu sote- ja ope) on hyvä lähde

Ilojatoivoa.fi sivusto kannattaa tsekata

Nadine Burke Harris: Syväälle ulottuvat juuret hyvä perusteos

Bessel Van Der Kolk: Jäljet kehossa (käytetään useissa traumapsykoterapiakoulutuksissa opiskelumateriaalina)

Hipp & Linner Matikka: Traumainformoitu työote

Sarvela & Auvinen: Yhteinen kieli -traumatietoisuutta ihmisten kohtaamiseen. Suosittelen lämpimästi <3

Juha Klaavu: Kehityksellinen trauma. Erinomainen kirja!

LÄHTEET: Kolmella viimeisellä lähdesivulla 8.5. luennon lastensuojelua ja sijaishuoltoa käsittelevien aiheiden lähteet

Bartlett, J. & Steber, K. (9.5.2019). How to implement trauma-informed care to build resilience to childhood trauma – child trends. Saatavilla https://www.researchgate.net/publication/334679706_How_to_Implement_Trauma-informed_Care_to_Build_Resilience_to_Childhood_Trauma_-Child_Trends

Burke Harris, N. (2019). *Syvälle ulottuvat juuret. Turvattomasta lapsuudesta tasapainoiseen aikuisuuteen*. Helsinki: Basam books

Covington, S.S. (2008) Women and Addiction: A Trauma-Informed Approach, *Journal of Psychoactive Drugs*, 40:sup5, 377-385, DOI: [10.1080/02791072.2008.10400665](https://doi.org/10.1080/02791072.2008.10400665)

Harris, M. (2009). *Creating cultures of Trauma-informed care(CCTIC): A self-assessment and planning protocol*. Community Connections, Washington, D.C. Saatavilla 6.9.2020 <https://www.theannainstitute.org/CCTICSELFASSPP.pdf>

Felitti, V. J. & Anda, R. F. & Nordenberg, D. & Williamson, D. F. & Spitz, A. M. & Edwards, V. & Koss, M. P. & Marks, J. S. (1998). Relationship of childhood abuse and household dysfunction to many of the leading causes of death in adults. The Adverse Childhood Experiences Study. Department of preventive medicine, Southern California. *American journal of preventive medicine*. Saatavilla [https://doi.org/10.1016/S0749-3797\(98\)00017-8](https://doi.org/10.1016/S0749-3797(98)00017-8)

Hurskainen, J. (10.10.2019). Lapsuuden aikaiset haitalliset kokemukset vaikuttavat terveyteen läpi elämän. Lastensuojelun keskusliitto. Verkkouutiset. Saatavilla 6.9.2020
<https://www.lskl.fi/verkkouutiset/lapsuudenaikaiset-haitalliset-kokemukset-vaikuttavat-terveyteen-lapi-elaman/>

Karlsson, L., Tolvanen, M., Scheinin, N. M., Uusitupa, H-M., Korja, R., Ekholm, E., Tuulari, J. J., Pajulo, M., Huotilainen, M., Paunio, T., Karlsson, H. & FinnBrain Birth cohort Study Group. (2018). Cohort profile: The Finnbrain Birth cohort study (FinnBrain). *International Journal of Epidemiology*, Volume 47, Issue 1, (15–16). Saatavilla <https://doi.org/10.1093/ije/dyx173>

Kuvajainen, M. & Linner Matikka, J. (5.11.2019). ACE-tutkimukset ja traumainformoitu työ . LAMK Pro. Saatavilla <http://www.lamkpub.fi/2019/11/05/ace-tutkimukset-ja-traumainformoitu-tyo/>

Siltala, H., Holma, J.M. & Hallman, M. (2019). Family violence and mental health in a sample of Finnish health care professionals: the mediating role of perceived sleep quality. *Scand J Caring Sci*; 2019; 33; 231– 243 Saatavilla: <https://doi.org/10.1111/scs.12629>

SAMSHA (2014). Substance abuse and mental health services administration. SAMSHA's concept of trauma and guidance for a Trauma-informed approach. U.S. Department of Health and Human Services. Saatavilla <https://store.samhsa.gov/sites/default/files/d7/priv/sma14-4884.pdf>

Sarvela, K. (2020). Hyviä tapoja omaksumassa, malleja maailmalta. Teoksessa Sarvela, K. & Auvinen, E. (toim.), *Yhteinen kieli. Traumatietoisuutta ihmisten kohtaamiseen*. Helsinki: Basam Books.

Suokas-Cunliffe, A. (2006). Trauma – Omaan elämäntarinaa yhdistymätön mielen loinen. *Yleislääkäri* 21(5), 19-23.

TURUN YLIOPISTON FinnBrain-tutkimus ACE- eli lapsuuden ajan haitallisista kokemuksista: <https://sites.utu.fi/finnbrain/>

Van Der Kolk, B. (2017). Jäljet kehossa. Trauman parantaminen aivojen, mielen ja kehon avulla. Helsinki: Viisas Elämä

Van Der Kolk, B. (2005). Developmental trauma disorder. Toward a rational diagnosis for children with complex trauma histories. *Psychiatric annals* 35. Saatavilla <https://doi.org/10.3928/00485713-20050501-06>

Van Der Kolk, B. (2003). The neurobiology of childhood trauma and abuse. *Child and adolescent psychiatric clinics*. Saatavilla [https://doi.org/10.1016/S1056-4993\(03\)00003-8](https://doi.org/10.1016/S1056-4993(03)00003-8)

Vasquez, M. L. & Boel-Studt, S. (2017). *Integrating a trauma-informed care perspective in baccalaureate social work education: guiding principles*. *Advances in social care*. Vol. 18. No. 1. Saatavilla <https://doi.org/10.18060/21243>

- Ezell, J. M. (2019). First, do no harm to self: Perspectives around trauma-informed practice and secondary traumatic stress among rural child protective services workers. *Journal of Child Custody*, 16(4), 387–407. sih. <https://doi.org/10.1080/15379418.2019.1687061>
- Ferguson, H., Warwick, L., Disney, T., Leigh, J., Cooner, T. S., & Beddoe, L. (2022). Relationship-based practice and the creation of therapeutic change in long-term work: Social work as a holding relationship. *Social Work Education*, 41(2), 209–227. <https://doi.org/10.1080/02615479.2020.1837105>
- Hatzikiriakidis, K., O'Connor, A., Savaglio, M., Skouteris, H., & Green, R. (2023). The Interconnectedness of Disability and Trauma in Foster and Kinship Care: The Importance of Trauma-Informed Care. *International Journal of Disability, Development & Education*, 70(5), 899–910. cin20. <https://doi.org/10.1080/1034912X.2021.1921126>

- Levenson, J. (2017). Trauma-Informed Social Work Practice. *Social Work*, 62(2), 105–113. <https://doi.org/10.1093/sw/swx001>
- Levenson, J. (2020). Translating Trauma-Informed Principles into Social Work Practice. *Social Work*, 65(3), 288–298. cin20. <https://doi.org/10.1093/sw/swaa020>
- Mersky, J. P., Topitzes, J., & Britz, L. (2019). Promoting Evidence-Based, Trauma-Informed Social Work Practice. *Journal of Social Work Education*, 55(4), 645–657. <https://doi.org/10.1080/10437797.2019.1627261>
- Molnar, B. E., Meeker, S. A., Manners, K., Tieszen, L., Kalergis, K., Fine, J. E., Hallinan, S., Wolfe, J. D., & Wells, M. K. (2020). Vicarious traumatization among child welfare and child protection professionals: A systematic review. *Child Abuse & Neglect*, 110(Pt 3), 104679. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2020.104679>
- Orsi-Hunt, R., Harrison, C. L., Rockwell, K. E., & Barbee, A. P. (2023). Addressing secondary traumatic stress, burnout, resilience and turnover in the child welfare workforce: Results from a 6-month, cluster-randomized control trial of Resilience Alliance. *Children and Youth Services Review*, 151, 107044-. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2023.107044>

- Seker, S., Habersaat, S., Boonmann, C., Palix, J., Jenkel, N., Fischer, S., Fegert, J. M., Kölch, M., Schmeck, K., & Schmid, M. (2021). Substance-use disorders among child welfare and juvenile justice adolescents in residential care: The role of childhood adversities and impulsive behavior. *Children & Youth Services Review*, 121, N.PAG-N.PAG. cin20. <https://doi.org/10.1016/j.chidyouth.2020.105825>
- Skinner-Osei, P., & Levenson, J. S. (2018). Trauma-informed services for children with incarcerated parents: Journal of Family Social Work. *Journal of Family Social Work*, 21(4/5), 421–437. <https://doi.org/10.1080/10522158.2018.1499064>
- Taylor, S., Battis, C., Carnochan, S., Henry, C., Balk, M., & Austin, M. J. (2019). Exploring trauma-informed practice in public child welfare through qualitative data-mining of case records: Journal of Public Child Welfare. *Journal of Public Child Welfare*, 13(3), 325–344. <https://doi.org/10.1080/15548732.2018.1500967>
- Woodlock, D., Salter, M., Conroy, E., Burke, J., & Dragiewicz, M. (2022). "If I'm not real, I'm Not Having an Impact": Relationality and Vicarious Resistance in Complex Trauma Care: British Journal of Social Work. *British Journal of Social Work*, 52(7), 4401–4417. <https://doi.org/10.1093/bjsw/bcac054>